

ΕΙΔΗ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

	Αποδεικτικό δοκίμιο Προσεγγίζει τον επιστημονικό λόγο	Στοχαστικό δοκίμιο Προσεγγίζει τη λογοτεχνία
Ιδιότητες	• Αναλύει, ερμηνεύει, πληροφορεί, συγκρίνει • διδάσκει, πείθει, τέρπει • εκλαϊκεύει ποικίλα θέματα + επιστημονικά • αντικειμενική σκοπιά	• Εκφράζει παρατηρήσεις, σκέψεις, συναισθήματα για τη ζωή, τέρπει, προβληματίζει, φιλοσοφεί • Κινείται ελεύθερα στον χώρο των ιδεών • υποκειμενική σκοπιά
Οργάνωση Δομή	• Αυστηρή – λογική οργάνωση, προσεκτικά μελετημένη • Διακριτή δομή – λογική πορεία • Πρόλογος: Θέμα + θέση • Κύριο μέρος: αποδεικνύεται, τεκμηριώνεται, αναλύεται η θέση • Επίλογος – συμπέρασμα: συμπυκνωμένη παρουσίαση της θέσης	• Πιο ελεύθερη – συνειρμική οργάνωση • Υπάρχει κεντρικό θέμα, μα οι επιμέρους ιδέες συνδέονται συνειρμικά • Ακολουθείται η φυσική ροή της σκέψης, ανάκληση βιωμάτων, εμπειριών, γνώσεων, ελεύθερη περιδιάβαση στον κόσμο των ιδεών • Κυριαρχεί η αισθητική του λόγου όχι η λογική οργάνωση, η υποβολή (όπως π.χ. στο ποίημα) • Χαλαρή δομή (όχι σαφές διάγραμμα) • Συχνά το θέμα δεν είναι αντιληπτό από την αρχή
Πειθώ	• Επίκληση στη λογική + στην αυθεντία • Επιχειρήματα – τεκμήρια • Ερμηνεία – Ανάλυση - Συγκρίσεις • Κατάθεση απόψεων – προτάσεων • Επιδίωξη προβληματισμού • Ενημέρωση, πληροφόρηση, εμπλουτισμός γνώσεων, όξυνση κρίσης, καλλιέργεια ευαισθησίας (όχι σωφρονιστική πρόθεση) • Δεν δέχεται τον δογματισμό και τις παρωπίδες – ανοιχτή σκέψη, πολυπρισματική θεώρηση - Δεν εξαντλεί το θέμα • Δεν καταλήγει σε οριστικά συμπεράσματα	• Οι τεχνικές πειθούς είναι λιγότερο ορατές, αλλά δεν λείπουν. • Η πειθώ υπηρετείται κυρίως από τον στοχασμό, τις θέσεις και τη στάση του γράφοντος • Κυριαρχεί η επίκληση στο συναίσθημα • Δίνει βάρος στην ύφανση του λόγου, λεξιλόγιο • Αξιοποιεί τη φαντασία • Συγκινησιακά ερεθίσματα • Ο λόγος εξέρχεται αυθόρμητα, ελεύθερα, συχνά άτακτα και ασυντόνιστα από την ανάσυρση γνώσεων, σκέψεων, εντυπώσεων, βιωμάτων, εικόνων, ήχων • Οι σκέψεις πηγαινούν από το ένα σημείο στο άλλο
Γλώσσα	• Λογιότερη γραμματική, διαρθρωτικές λέξεις • Σύνθετη σύνταξη και δομή προτάσεων • Μακροπερίοδος λόγος συχνά • Συχνή υποτακτική σύνδεση • Γλωσσικός πλούτος • Ορολογίες (αν χρειαστεί) • Σαφήνεια, ακρίβεια στη διατύπωση • Αναφορική χρήση γλώσσας (κυριολεξία)	• Λογιότερη γραμματική, διαρθρωτικές λέξεις • Σύνθετη σύνταξη και δομή προτάσεων • Μακροπερίοδος λόγος συχνά • Συχνή υποτακτική σύνδεση • Πλούσιο λεξιλόγιο • Οικειότητα, προφορικότητα • Ποιητική - συγκινησιακή χρήση γλώσσας (συνυποδήλωση-μεταφορά) • Σχήματα λόγου – εικόνες που συμβολοποιούνται
Ύφος	• Πιο επίσημο (δεν λείπει η οικειότητα όμως) • Αυστηρό, χωρίς πρόθεση εντυπωσιασμού • Ακριβές, σαφές, σοβαρό • Κάποτε διδακτικός ο τόνος	• Περισσότερο οικείο και άμεσο • Γλαφυρό ή φιλοσοφικό • Θερμό ή χιουμοριστικό καί κάποτε σαρκαστικό • λογοτεχνίζον
Στόχος	• Η πληροφόρηση – μετάδοση γνώσεων • η διδασχή (όχι με κηρυγματική τάση αλλά με την πειθώ) • Η απόδειξη θέσης • Η ερμηνεία ενός φαινομένου • Η παρουσίαση καταστάσεων, ενδεχομένων • Ο προβληματισμός • Κατάθεση προτάσεων • Η τέρψη και η επικοινωνία με το κοινό	• Κυρίως η τέρψη και η εντρύφηση στο θέμα • Ο προβληματισμός • Η προσωπική έκφραση και απόλαυση της γραφής • Η υποκίνηση σκέψεων, αισθημάτων • Ο εντοπισμός προβλημάτων ή κατάθεση ιδεών • Προτάσεις – Κρίσεις – Στοχασμοί - Σχόλια • Φιλοσοφική προσέγγιση του θέματος • Κατάθεση ψυχής • Συζήτηση με τον αναγνώστη